

KØBENHAVNS MUSEUM 2021

Ankomstområde, Hofteatret

KBM 4952

Større arkæologisk forundersøgelse

Staldgulv, 1700-tallet

Slots- og Kulturstyrelsens J.nr. 21/04808

Matrikel 89, Strand Kvarter, Københavns Sogn, Sokkelund Herred,

Københavns Amt

Sted- og Sb-nummer: 020306-1432

Museumsinspektør

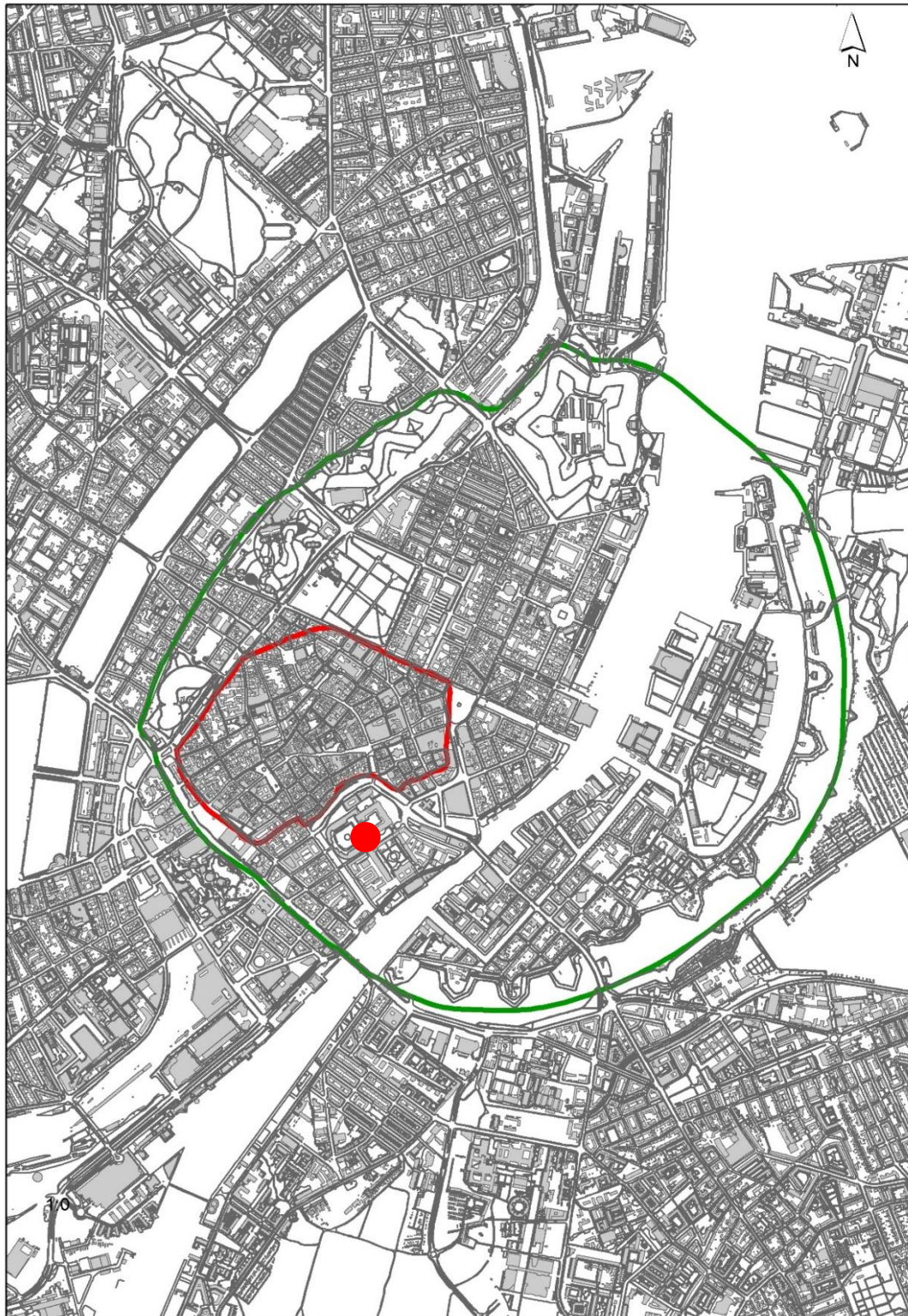
Stine Damsbo Winther

K KØBENHAVNS
MUSEUM
MUSEUM OF
COPENHAGEN

Københavns Museum
Stormgade 20
1555 København V
Telefon: +45 33 21 07 72
E-mail: kulturarv@kk.dk
Hjemmeside: www.cphmuseum.kk.dk

Forsidebillede: Staldgulv fra 1700-tallet (foto 20210519_130148). Foto: Københavns Museum

© Københavns Museum 2021

Figur 1 Oversigtskort over det berørte område med markering af undersøgelsens placering (rød prik). Den røde linje viser middelalderbyen og den grønne linje viser befæstningsbyen.

Indhold

.....	3
1. SAGSOPLYSNINGER OG FAGLIG SAMMENFATNING	5
2. ENGLISH ABSTRACT.....	5
3. BAGGRUND FOR UNDERSØGELSEN	6
4. ADMINISTRATIVE DATA	7
5. UDGRAVNINGSDATA	7
6. LANDSKABSFORHOLD OG KULTURHISTORISK TOPOGRAFI	8
7. TIDLIGERE ARKÆOLOGISKE UNDERSØGELSER OG OMRÅDETS POTENTIALE	10
8. CENTRALE PROBLEMSTILLINGER	10
9. UDGRAVNINGSMETODE	10
10. UNDERSØGELSENS RESULTATER	11
11. FREMTIDIGT ARBEJDE.....	16
12. FOTOLISTE	17
13. LITTERATUR	20

1. Sagsoplysninger og faglig sammenfatning

Projektnavn og KBM	<i>Ankomstområde, Hofteatret, Christiansborg, KBM4952</i>
Intrasis#	<i>K2021:22</i>
Adresse	<i>Christiansborg Ridebane 18 1218 København</i>
Projektperiode (år)	<i>2021</i>
Ansvarlig arkæolog	<i>Stine Damsbo Winther</i>
Sagsansvarlig	<i>Lena Diana Tranekjer</i>
Type af undersøgelse	<i>Større arkæologisk forundersøgelse</i>
Totale indstillede areal (m ² og m ³)	<i>52 m²/26 m³</i>
Undersøgt areal (m ² og m ³)	<i>52 m²/26 m³+ca.6 m³</i>
Undersøgelsens dateringer (forhistorie, middelalder, nyere tid)	<i>1700-tallet</i>
Kort resumé af resultater	<i>Ved undersøgelsen påtræffedes det oprindelige staldgulv fra 1730–40'erne samt opfyldslag under dette.</i>
Type af anlæg og lag	<i>Gulv, opfyld</i>
Kort beskrivelse af fund	<i>Dyreknogler, humane knogler, keramik</i>
Berør følgende temaer i forskningsstrategien: (1-3)	<i>Både 1 og 2: Byplanlægning, stad og befæstning og København, port til verden; opland – kyst - hav</i>
Videre potentiale (begrænset, middel, væsentligt)	<i>Middel</i>
Forskningspotentiale og evt. idéer til videre arbejde	<i>Resultaterne giver indblik i de oprindelige bygningers udseende og funktion.</i>

Tabel 1 Undersøgelsens sagsoplysninger

2. English abstract

During the survey, the original floor from the stables dated to 1730-40s was found, as well as backfill under it.

3. Baggrund for undersøgelsen

Baggrunden for forundersøgelsen er at Slots- og Kulturstyrelsen (SLKS) ønsker renovering af terrændæk i forbindelse med anlæggelse af Hofteaterets nye ankomstråde (fig.2). Der er derved stor sandsynlighed for at støde på væsentlige fortidsminder, da det eksisterende gulv skal fjernes og graves af til ny isolering.

Den 10. maj informeres museet om, at der er afrømmet en del af gulvet i trappeopgangen. Her er fremkommet mursten under belægningen samt større sten. Der er nu ophold i arbejdet til budget er godkendt.

Arealet for ankomstrådet er 52m² og der skal afgraves ca. 0,5m under nuværende terræn, hvilket svarer til 26m³. Arbejdet forventes at tage 2-3 dage.

Der informeres efterfølgende om at der skal bores 16 huller forud for ramning af pæle. Boret er ca. 20 cm i diameter og de skal bore ca. 2 m ned for at sikre at de ikke rammer modstand (som eks. kampesten og/eller fundamenter). Det aftales at museet skal være til stede, da der potentielt rammes ned i oprindelige lag og/eller konstruktioner. Dette medfører en ompostering af midler fra soldning til feltarbejde, så arbejdet ikke forsinkes ved udarbejdelse af tillægsbudget.

Figur 2 Oversigt bygherre plan

4. Administrative data

- 25.03.2021 Bygherre giver besked om planlagt anlægsarbejde
- 30.03.2021 Københavns Museum informerer bygherre om, at der er mulighed for fund af jordfaste fortidsminder i arbejdsområdet.
- 11.05.2021 Københavns Museum sender budget til Slots- og Kulturstyrelsen
- 11.05.2021 Slots- og Kulturstyrelsen godkender budget
- 11.05.2021 Københavns Museum fremsender budget til bygherre
- 11.05.2021 Bygherre godkender budget
- 17.05. 2021 Museets arkæolog informeres om yderligere jordarbejder i form af 16 boringshuller
- 26.05.2021 Udredning af fejl i budget. Herunder godkendelse fra Slots- og Kulturstyrelsen samt bygherre

Undersøgelserne er bekostet af Slots- og Kulturstyrelsen (SLKS) som bygherre jf. Museumslovens § 26 stk. 2 om arkæologiske undersøgelser i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder. Entreprenøren på jordarbejdet var Hansen & Andersen A/S ved afgravning af flade og staldgulv samt CCL Fundering ved boring af huller.

Beretningen og al kommunikation med bygherre, SLKS og andre interessenter forbundet med undersøgelsen er at finde i museets sagsakter og i Københavns Kommunes journaliseringssystem eDoc under administrativsag 2021-0095154 og 2021-0129162.

Originaldokumentation og genstandsmateriale opbevares hos Københavns Museum. En elektronisk kopi af beretningen sendes til bygherre og vil desuden blive gjort offentlig tilgængelig på SLKS' nationale online register, Fund og Fortidsminder.

5. Udgravningsdata

Undersøgelsen blev påbegyndt 17/5 2021 og afsluttet 28/5 2021.

Feltarbejdet blev varetaget af Københavns Museum med museumsinspektør Lena Diana Tranekjer som sagsansvarlig. Udgravningsleder og beretningsansvarlig var museumsinspektør Stine Damsbo Winther.

Deltagere i feltarbejdet var også museumsinspektør Zenon Topcagic.

Ved undersøgelsen blev der ved afgravning benyttet en el minigravemaskine, stillet til rådighed af bygherre. Boringen foregik med sneglebor på ca. 20 cm i diameter på en lille gravemaskine.

Y- og Z-koordinater for undersøgelsen: X:652190; Y:1172582.

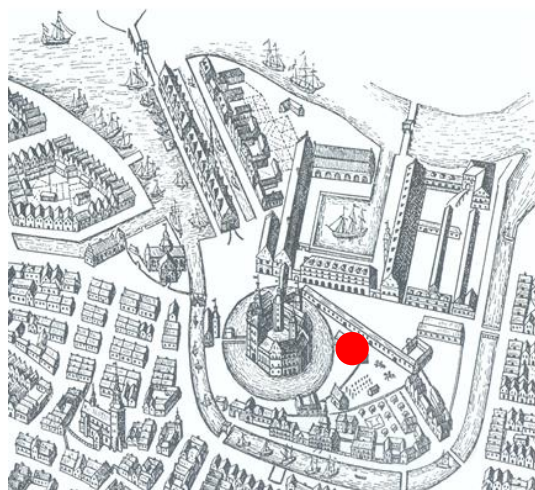
Der blev undersøgt et areal på 52m², og 35m³ jord blev afgravet. Det totale indstillede undersøgelsesområde var på 52m² og 26m³. De ca. 9 m³ ekstra udgjorde de 16 huller.

Al arbejde foregik indendørs.

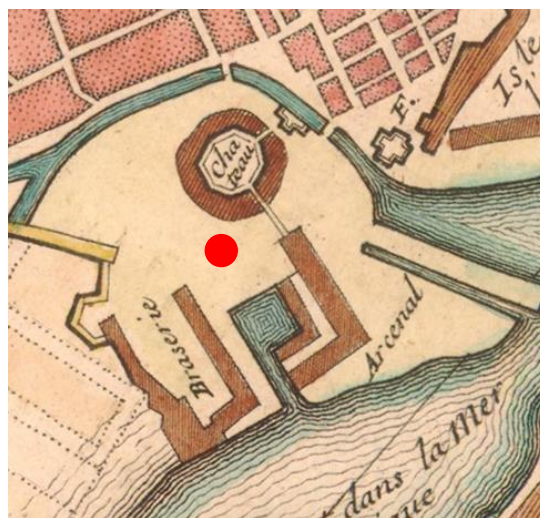
6. Landskabsforhold og kulturhistorisk topografi

Lokaliteten er beliggende på Slotsholmen ud for i Københavns middelalderlige bykerne. Området ligger indenfor Københavns kulturarvsareal – SB-nr.:020306-301. Hofteateret er beliggende i det oprindelige Christiansborg Slot på Slotsholmen. Historisk set, er Slotsholmen et resultat af mange århundreders byplanlægning. Øen er sammenlagt af flere mindre holme og på den største, Strandholmen, byggede Absalon sin borg, der nævnes første gang i Pave Urban III stadfæstelsesbrev af 1186. Både borgen og holmens daværende udstrækning er arkæologisk erkendt (Christoffersen 1985:95ff). Nord for Strandholmen lå de to Skarnholme, hvor den største er lokaliseret under indeværende lokalitet (Ramsing 1940:29). I århundrederne efter satte de skiftende konger sit præg på området.

Ved Frederik IV's tiltræden i 1699 igangsattes igen en omfattende regulering og omlægning af Slotsholmen. Middelalderslottet blev istandsat og der blev bygget et ridebaneanlæg, der mod syd blev afgrænset af en ny ridebanestald. Sydvest for den nye stald blev et haveanlæg opført (Bramsen, B. 1987:44). Området vest for slottet blev fortsat anvendt til privat bebyggelse. Efter Frederik IV's død i 1730 lod hans søn Christian VI det gamle slot nedrive i 1731-32 og opførte et nyt pragtslot og et stort slotskompleks, blandt andet med et nyt staldanlæg. Dette staldanlæg stod færdigt i 1740'erne og ligger hvor Frederik den IV's stald lå. Da Christian den VII overtog tronen 1766, savnede han et teater på slottet. Derfor fik han indrettet et seletøjslager i den østlige ridebanefløj af stalden til teater, som åbnede i 1767.

Figur 4 Resens kort "HAFNIA 1674". Eleveret kort der viser Københavns Slot, Slotsholmen og dens omgivelser. Vest og sydvest for slottet og den lange staldbygning ses en række mindre private ejendomme. Det Kgl. Bibliotek

Figur 3 1706

Figur 5 Geddes eleverede kort fra 1761 med det oprindelige Christiansborg Slot. Fra Historisk Atlas

7. Tidligere arkæologiske undersøgelser og områdets potentiale

På og omkring det berørte areal er der gjort flere forskellige arkæologiske observationer, der relateres til den intensive udnyttelse af området.

Forundersøgelsens har stor lighed med undersøgelsen fra 2007, der forgik inde i staldbygningen (020306-377). Ved undersøgelsen blev fundet gulv og træpæle der tolkes som dele af staldindretning. Gulvet ca. 60 cm nede, tolkes til at være fra en tidligere staldbygning på stedet. Muligvis den lange, smalle staldbygning, som blev opført af Frederik IV omkring 1720. Pælene tolkes som spiltove fra den nuværende eller foregående staldbygning.

Sb-nr.	Lokalitet	År	Beskrivelse
020306-377	Christiansborg Stalde	2007	I forbindelse med anlægsarbejde i Christiansborg stalde fremkom rester af to teglgulve samt flere ensartede trækonstruktioner. Teglgulvene stammer formentlig fra tidligere bebyggelser og kan muligvis dateres fra 1650 til begyndelsen af 1700-tallet, om end det er usikkert. Trækonstruktionernes datering er ligeledes usikker, men stammer formentlig fra det nuværende staldkompleks, som opførtes i 1740'erne.
020306-501	Christiansborg Ridebane	2011	Under tilsynet blev der registreret et murstykke, der givetvis stammer fra Frederik d. VI's første Christiansborg fra midten af 1700-tallet. Desuden danefæ i form af mønt.
020306-842	Rigsdagsgården	2019	Overvågning af fem boringer i Rigsdagsgården. Boring 1 viste gytjelignende lag, muligvis fra voldgraven til Københavns Slot.
020306-1289	Tøjhusgade 1	1964	Fund af tunnel/hvælving løbende i VNV-ØSØ-retning. Den var opført af renæssance mursten og var ca. en meter dyb. Der blev ikke fjernet meget af den, hvorfor den nok er der endnu. Hvor lang den var vides ikke, men den syntes at fortsætte.

Tabel 2 Oversigt over tidligere arkæologiske undersøgelser

8. Centrale problemstillinger

Muligheden for at træffe væsentlige fortidsminder er stor, og derved bliver der stor sandsynlighed for at erkende tidligere faser af staldbygningen samt erkendelse af områdets anvendelse forud for anlæggelsen af bygningen.

9. Udgravningsmetode

Forundersøgelsen foregik som en aktiv overvågning af afrømning af belægning samt opgravningerne herefter. Strategien vurderes løbende, i tilfælde af at delområder var voldsomt forstyrrede.

Afgravning foregik med minigraver og jorden blev kørt med motorbør og læsset i container. Derved var der mulighed for at gennemgå jorden for eventuelle fund.

I første omgang blev der gravet af indtil brosten. Herefter blev de taget op og der blev afgravet for at planere området under overvågning af arkæolog.

Ved boringer med sneglebor blev jorden lagt ved siden af hullet, så den kunne registreres og gennemgås for eventuelle fund.

Der blev ikke anvendt elektronisk måleudstyr som GPS eller totalstation, da ankomstområdet er beliggende indendørs og består af et meget langt og smalt areal. Alle opmålinger blev udført manuelt i forhold til den stående bygning. Alle opmålinger er efterfølgende lagt manuelt ind i museets digitale registreringssystem IntraSIS under sagen K2021:22.

Der blev udelukkende opsamlet fund fra klare kontekster. X1-X3 registreredes i IntraSIS samt fotograferes, men udgår efter vurdering. X4 magasineres.

Der fremkom ikke komplekse arkæologiske levn, der ikke kunne registreres indenfor rammerne af en forundersøgelse, hvilket bevirkede at der ikke blev tale om at området skulle indstilles til en egentlig arkæologisk udgravning med et særskilt budget.

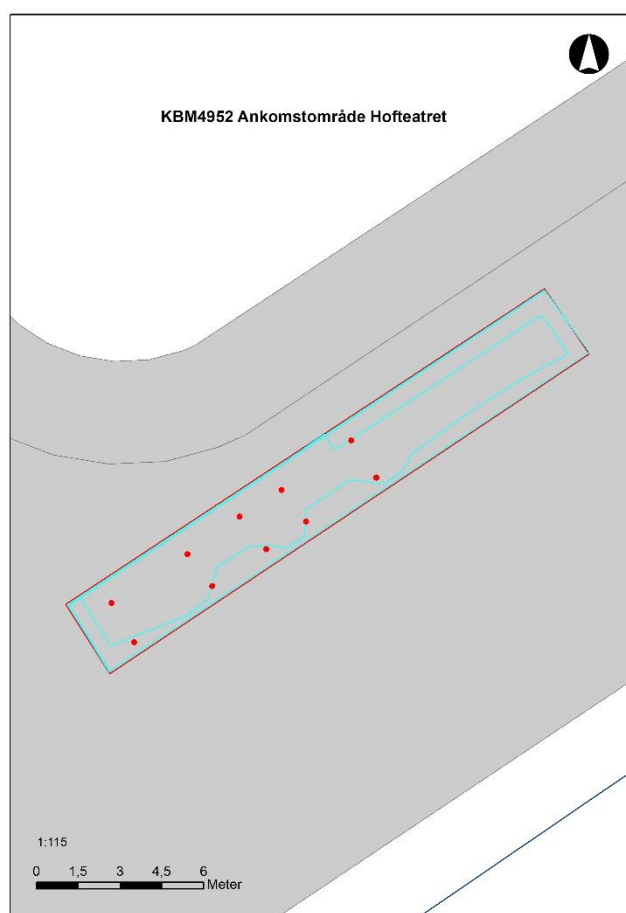
10. Undersøgelsens resultater

Ved undersøgelsen blev der registreret 3 kulturlag og 1 stenkonstruktion (tabel 3; fig.6).

ID-nr.	Type	Beskrivelse
SD1000	Lag	Planeringslag
SS1001	Sten konstruktion	Staldgulv
SD1002	Lag	Opfyld
SD1003	Lag	Opfyld

Tabel 3 Oversigt over anlæg

Under det eksisterende gulv lå SD1000, som bestod af et brungråt sandet opfyldslag med mange brokker af røde og gule teglsten, mørtelklumper og betonstykker. Dette lag fandtes i hele fladens omfang og var 20-30 cm tykt. Laget lå direkte ovenpå stenkonstruktionen SS1001 (fig.7).

Figur 6 Oversigt graveområde

Figur 7 Staldgulv SS1001. Foto: 20210517_140009

Stenkonstruktionen var et gulv, der bestod af sten i varierende størrelser med de mindste sten placeret mod den eksisterendes bygningers vægge. Kun mod nordvest fortsatte gulvet helt ud til eksisterende væg. Stenene var blevet fjernet i en 60-100 cm bredt område langs med væggene, sandsynligvis ved nyere tids rør/kabellægning samt ved anlæggelsen af skillevæggen mod sydøst.

Mod syd sås områder med mørtel/puds som oprindeligt har dækket stenene og derved dannet en plan flade som har været den oprindelige overflade på gulvet (fig.8).

Figur 8 Belægning over stenene ses nederst til venstre i billedet. Foto: 20210517_141535

Under gulvet lå et brungråt løst muldet sandlag (SD1002) med mindre sten og mørtel stykker i samt fragmenter af glas (X1), keramik (X2), dyrekogler (X3) og træstykker (fig.9). Laget erkendtes mellem stenene og direkte under og var present i hele fladens omfang og var minimum 20 cm tykt. Fra den sydvestlige del af dette lag kom 5 fragmenter af humant knoglemateriale (X1) (fig.10). Der var ikke tale om in situ begravelse, men fragmenter, der lå spredt i laget. Laget er sandsynligvis hentet fra et

andet område af København, hvor der kan have været rester af tidligere begravelser fra en sløjfet kirkegård, og efterfølgende være anvendt som sættelag for stengulvet. Det er ikke unormalt at rester fra humane knogler dukker op i opfyld eller planeringslag.

Figur 9 Udvalg af fund fra lag SD1002 af glas (X1), keramik (X2) og dyreknogler (X3)

Fragmenterne af humant materiale stammer fra ribben og mellemfodsknogle fra en voksen, mens et fragment af en overkæbe stammer fra et barn og er relativt godt bevaret bortset fra fragmenteringsgraden. Alderen på barnet vurderes ud fra tændernes frembrud, hvor man kan se +7 ligge i kæben og derved ikke er brudt frem, hvilket indikere en alder på 8-12 år (fig.10). Der ses ingen patologiske forandringer eller indikatorer på køn eller nærmere aldersbestemmelse på nogen af fragmenterne.

Figur 10 Humane knogler. Pilen viser hvor +7 sidder i kæben.

Ved boring med sneglebor kunne kulturlag i op til 2 meters dybde erkendes (SD1003). Laget mindede utrolig meget om SD1002, men syntes at indeholde gule og røde teglbrokker, glaseret tagtegl samt mørtel. Glaseret tagtegl kendes også fra området ved Amalienborg, hvor de menes at kunne dateres til 1600-tallet (KBM4349).

De to lag (SD1002 og SD1003) kan meget vel være det samme. Lagets afgrænsning kan ikke afgøres, da det kun punktvis erkendes. Det estimeres dog til at være i hele områdets fladeudbredelse og i hele borets dybde på 2 m.

Ved boring af hul 3 og 4 mærkes en hård struktur med boret i en dybde af ca. 1,5 m., der er svær at komme igennem. Det kan evt. være rester af et fundament eller område med brokker/sten. Herunder syntes boret at nå et blødere lag. Det bløde lag syntes at fortsætte i resten af borehullerne mod sydvest.

Figur 121 Boring med sneglebor. Foto: 20210528_112521

Figur 112 Oversigt placering af boringer. Foto: 20210528_123712

Der sås ingen synlig forandring i den optagede jord, så det er sandsynligvis strukturen i laget, der ændrede sig (fig.11 og fig.12).

Gulvet og det underliggende lag (SD1002) er med stor sandsynlighed det oprindelige staldgulv og dateres dermed til bygningens opførelse i 1730'erne.

Skillevæg sat midt i rummet langs med bygningen menes at være fra 1830'erne. Selve skillevæggen er sat på et muret fundament, der er lidt bredere end selve muren. Søjlerne (oprindelige) står vist på kampesten. Der har været stald og der har stået 2 heste mellem hver sæt søjler. Ved opførelsen af skillevæggen, må det formodes at der lægges nyt gulv (det eksisterende der blev fjernet ved denne undersøgelse), hvoraf SD1000 er en rest af.

Om lag SD1003 var en del af opfyld/planering af området i forbindelse med opførelsen af bygningen i 1700-tallet, vides ikke, men synes plausibel. Derved vil ældre strukturer kunne erkendes fra ca. 1,5 m under SS1001.

11. Fremtidigt arbejde

Ved boringerne blev der klart at der sker ændringer af forholdene, hvilket vil være værdifuldt at få registreret i tilfælde af fremtidige anlægsarbejder i dybere niveau end her nået.

Ligeledes de tidligere resultater fra omkringliggende lokaliteter vidner om at der kan påtræffes væsentlige fortidsminder i varierende dybder. Selv om det indtil nu er forholdsvis små geografiske områder, der er blevet undersøgt, bidrager de til at kunne give et større og samlet billede af Slotsholmen og aktiviteterne i området, båden indenfor og udenfor de historiske bygninger.

12. Fotoliste

Foto nr	Beskrivelse	Set mod	Dato	Initialer
20210517_140005	Staldgulv ss1001, brosten og puds/mørtellag, sv-lig del	N	17.05.2021	SDW
20210517_140009	Staldgulv ss1001, brosten og puds/mørtellag, sv-lig del	N	17.05.2021	SDW
20210517_140031	Staldgulv ss1001, brosten og puds/mørtellag, sv-lig del	NØ	17.05.2021	SDW
20210517_141509	Staldgulv ss1001, brosten og puds/mørtellag, sv-lig del	NØ	17.05.2021	SDW
20210517_141527	Staldgulv ss1001, brosten og puds/mørtellag, sv-lig del	NØ	17.05.2021	SDW
20210517_141535	Staldgulv ss1001, brosten og puds/mørtellag, sv-lig del	NØ	17.05.2021	SDW
20210517_141549	Staldgulv ss1001, brosten og NV-væg, sv-lig del	N	17.05.2021	SDW
20210517_141602	Staldgulv ss1001, brosten, sv-lig del	V	17.05.2021	SDW
20210517_143104	Detalje af ss1001, rød farve på sten =???	-	17.05.2021	SDW
20210517_143221	Arb foto, afrensning af sd1000 og ss1001	NØ	17.05.2021	SDW
20210517_143226	Arb foto, træplanke fra fyld sd1000	-	17.05.2021	SDW
20210517_143231	Arb foto, rester efter træplanke i fyld sd1000 langs SØ-væggen ved den sydligste søjle.	NØ	17.05.2021	SDW
20210518_071848	Afrenset flade ss1001, sv-lige halvdel af felt	NØ	18.05.2021	SDW
20210518_071915	Brolægning op til søjle.	SØ	18.05.2021	SDW
20210518_074650	Arb foto entreprenør	NØ	18.05.2021	SDW
20210518_081524	Afrenset flade ss1001, sv-lige halvdel af felt	SV	18.05.2021	SDW
20210519_130148	Afrenset flade ss1001, nØ-lige halvdel af felt	NØ	19.05.2021	SDW
20210519_130218	Afrenset flade ss1001	NØ	19.05.2021	SDW
20210519_130226	Afrenset flade ss1001	NØ	19.05.2021	SDW
20210519_130249	Afrenset flade ss1001	NØ	19.05.2021	SDW
20210519_130313	Afrenset flade ss1001, sv-lige halvdel af felt	SV	19.05.2021	SDW
20210519_130332	Dørparti	NV	19.05.2021	SDW
20210519_130340	Dørparti	NV	19.05.2021	SDW
20210519_130352	Dørparti	NV	19.05.2021	SDW
20210519_130416	Fundament ved søjle	NV	19.05.2021	SDW
20210519_130423	Fundament ved søjle	NV	19.05.2021	SDW
20210519_130438	oversigt	SV	19.05.2021	SDW
20210519_133719	oversigt	SV	19.05.2021	SDW
20210519_133729	oversigt	SV	19.05.2021	SDW
20210521_101508	arbejdsfoto optagning af ss1001		21.05.2021	SDW
20210521_101515	arbejdsfoto optagning af ss1001		21.05.2021	SDW
20210521_101518	arbejdsfoto optagning af ss1001		21.05.2021	SDW
20210521_101521	arbejdsfoto optagning af ss1001		21.05.2021	SDW
20210521_122455	arbejdsfoto optagning af ss1001		21.05.2021	SDW
20210521_122459	arbejdsfoto optagning af ss1001		21.05.2021	SDW
20210521_122506	arbejdsfoto optagning af ss1001		21.05.2021	SDW
20210521_123215	arbejdsfoto optagning af ss1001		21.05.2021	SDW
20210521_123221	arbejdsfoto optagning af ss1001		21.05.2021	SDW
20210521_123224	arbejdsfoto optagning af ss1001		21.05.2021	SDW
20210521_123233	arbejdsfoto optagning af ss1001		21.05.2021	SDW
20210521_123240	arbejdsfoto optagning af ss1001		21.05.2021	SDW
20210521_123249	arbejdsfoto optagning af ss1001		21.05.2021	SDW
20210521_123253	arbejdsfoto optagning af ss1001		21.05.2021	SDW
20210528_112512	arbejdsfoto boring	SV	28.05.2021	SDW
20210528_112521	arbejdsfoto boring	SV	28.05.2021	SDW

20210528_112537	arbejdsfoto boring	SV	28.05.2021	SDW
20210528_113021	arbejdsfoto boring		28.05.2021	SDW
20210528_113030	arbejdsfoto boring		28.05.2021	SDW
20210528_123637	arbejdsfoto boring	NØ	28.05.2021	SDW
20210528_123655	arbejdsfoto boring	NØ	28.05.2021	SDW
20210528_123706	arbejdsfoto boring	NØ	28.05.2021	SDW

13. Litteratur

Bramsen, B. (red.) 1987. *København: Før og nu og aldrig. bd. 1.* København.

Christophersen, A. 1985. *København og omegn gennem 6000 år. En kortlægning af de arkæologiske interesseområder i Københavns Kommune.* Københavns Bymuseum.

Ramsing, H.U. 1940. *Københavns historie og topografi i middelalderen. Bind 1.* København.